

¡FELIS NADAL!

Lectors meus: tenim motius
 per' vestirnos tots de dol,
 ja qu' hem vist ab desconsol
 vessarse la sang á rius
 y torná mes morts que vius
 als joves que van marxá...

Pero, avuy hem d' exclamá
 olvidant lluytas passadas:
 « A las penas, punyaladas
 bon xarel lo y massapá! »

De dijous á dijous

FELISSAS

SUPOSO qu' al fullejar aquesta setmana LA TOMASA, no serán ríchs encara mos estimats lectors; pero tota vegada qu' aquest any surtim al carrer vintiquatre horas avants que la *grossa* de Madrid, jo aconsello á n' aquells de 'ls que 'm lleigeixen que tinguin *assentat* á la *Rifa*—y suposo que serán la majoria—jo 'l hi aconsello, que no perdin la esperansa. Potser á trenta horas fetxa la fortuna se 'ls hi haurá ficat á casa per la finestra y potser algú dels que al gastar deu céntims setmanals per nostra publicació, se 'ls estalvia de *pitllos*, d' aquí vintiquatre horas ja fumará *vegues* á tot drap, s' entaulará á can Martin, (si fins ara havia sigut parroquiá del *Comedor del Obrero*, y s' abonará al Liceo, si fins avuy s' havia contentat ab l' abono al *Ambigú*, qu' es una especie d' *Afarta pobres* teatral.

No cal dir que tindré una inmensa satisfacció de que, pe 'l major número possible de llegidors de LA TOMASA resulti mitj profética aquesta crónica y si alguna de las *sortetas enrahonadas*, s' deixa caure en alguna de las butxacas que setmanalment s' gratan per protegirnos posarém lluminarias á la botiga y farém un número extraordinari en obsequi al agraciad.... sempre que aquest se 'ns quedi la edició.

Y després d' aixó, li donarém un bon consell y es que may mes torni á posar á la rifa de Madrid, si no vol quedar mes pelat que una rata.

Aquesta rifa de Nadal que té 'l privilegi de fer girar 'l cervell al noranta nou per cent dels espanyols, es lo *timo* legal mes escandalós qu' han coregut 'ls sigles. En rigor de veritat, no es una rifa sino una *rifada*, devant de la que quedan petits el *tarugo* del tresor enterrat y 'l del cartutxo de perdigons Basti saber, qu' al cap de quatre *rifas* lo Govern s' queda bous y esque llas; els premis y 'ls quartos que s' travessan.

Y no obstant 'ls espanyols, ab l' ull de poll al cervell com sempre, s' empenyan 'ls matalassos, s' treuhen 'l menjar de la boca, y s' quedan estóicament sense gall, mentres que no falti l' *apuntació* de rigor.

Dugas cosas hi ha á Espanya, lo tabaco y la loteria, que si 'ls espanyols tinguesim prou talent, ja s' haurían manat retirar... ¡Diuhen de regeneració!... ¿Que millor regeneració que obligar á plegar los estanchs y las *administracions* principals y hasta las secundarias. L' estalvi públich *crearía* anualment alguns centenars de millions que, dedicantlos á empresas reproductivas ó d' interés públich acabarían per sempre mes ab la mendicitat. Deixant de cu'otar 'ls pulmons de nicotina y allunyant per sempre mes la ilusió enganyadora y fantástica de la *grossa*, guanyaríam lo cent per cent.

Ab aixó, no doném tota la culpa la culpa als polítics. Lo poble també deu regenerarse.

**

Aquest any lo gall de Nadal s' diu *magricias*. Tots 'ls que no tenen la sort de ser empleats del Govern ó de l' Ajuntament, s' haurán de contentar ab la virám

**

de la fira de Santa Llúcia, á dos quartos la pessa. La paralisació dels treballs, la puja dels cambis, la baixa dels valors públichs y tot lo cúmul de calamitats qu' ha caygut sobre la costellas espanyolas, s' traduhirá ab la supressió d' *aguinaldos* y aquesta, ab la supressió del extraordinari nadalesch. Tot per no haver suprimít l' *aguinaldo* aquell de la mirada torta un any enrera.

Los *jijoneros* ja han vingut, ja... Pero 'm temo qu' á mitj Janer haurán de liquidar sas existencias á meytat de preu, lo que sempre será preferible á que las hi *liquidi* 'l sol de Juliol.

Neulas es lo únich que podrém menjar 'ls espanyols y sobre tot 'ls barcelonins. Ab lo manifest del general *cristiano* y ab tots 'ls demés manifestos que s' han publicat ta poch, hi ha *neulas* per estona. Pero cap com la *neula* de «*La Veu de Catalunya*» que proximament se 'ns confeccionará á diari,

**

Segóns vaig llegir temps enrera en un periódich, en *Carlos Chapa* havia jurat menjarse 'l gall de Nadal en lo Palau Real de Madrid. Al efecte, jo esperava y molts ho esperavam també, que poehs días avants de la Nativitat del Senyor no 'ns entendríam d' empentas, pero á la qüenta 'l gall de 'l rey de las Húngaras, ha fet la mateixa fi que 'l de la majoria dels espanyols; també s' dirá... *magricias*.

Lo qui s' menjará un gall d' indi ben molsudet, será en Sagasta y en veritat que se 'l mereix. Dos anys de *turró* y mitj any de guerra ó com si diguessim de *rio revuelto*, proporcionan medis per triar lo millor cap de la parada. Per la meva part que trihi l' Aguilera que ja passa de gall, puig que prové del águila y ademés es fill d' Aguilera, provineia de Múrcia.

A Barcelona no han de faltar *galls* á alguns subjeetes com en Griera, que durant lo temps de son mando no s' ha cuydat d' altra cosa que de criar aquest bestiar com á bon *pagés* qu' es. ¡Ell si que *galls* ray! Hi ha hagut negoci que n' hi ha proporcionat mes d' una y de dugas crías.

Lo únich que no canta gall ni gallina es lo poble. De consegüent, farà 'l Nadal sense mes gall que 'l de la passió y mort d' Espanya. Turróns no 'n menjarém d' altres que d' *Agramunt* per resultar *agres* y venir de costa amunt y en quan á *neulas* en Rusinyol ja 'ns deixarà un parell de dotzenas de modernistas.

Aixis donchs procurin passar un bon Nadal y res d' enfits... Pensin que la magnesia va d' alló mes cara y ademés si es inglesa torna á la boca, com tot lo anglès.

Y ademés considerin que la censura 'ns te ja espatllar lo pahidor y no estém per dibuixos.

Conque... ¡felissas!

BERTRÁN DE L' OS.

LAS BONAS FESTAS

GUPLINT un deber sagrat
en nom dels companys de casa,
als lectors de LA TOMASA,
com cap any me n' he olvidat,
felicito de bon grat; (1)
y 'ls desitjo, en bona fé,
un Nadal farçit y plé
de rifas y d' alegrias
sens' penas, ni malalties...
com si no hagués passat ré.

Puig lo que ha passat á Espanya
no té cura ni remey,
fern' cas omís es de lley
com si fossim gent estranya.

¿De capficarns', que s' hi guanya?
Devant d' aqueix vil cinisme
que 'ns ha arrastrat al abisme
del descredit, la ruina...
ben tonto qui s' hi amohina
á caball del patriotisme.

Prenent patró de la mena
de manera que 'ls de dalt
fan cada dia Nadal
tirantsho tot á la esquena,
els que á baix no tenim pena
ni gloria, fentnos servi'
de victimas del butxi
d' una Llibertat mentida,
per lo que 'ns queda de vida
no siguém neulas aquí.

Deixéms' de romanticismes
per patrioterias taleyas
y deixémnos d' epopeyas,

(1) Y encare més—com cada any—
als parroquians que á milions
comprin *Felicitacions*
á casa 'n RAMÓN ESTANY.

epissodis y heroïsmes.

Perqué quants mes cataclismes
ha sofert nostra Nació
gracias à carn de canó
que ha afartat á tots 'ls peixos
ja hem vist nosaltres mateixos
que tot s' ha fet pe 'l turró.

¿No reparéu que are es quan
Espanya 'l Nadal ce'ebra,
tot donantli gat per llebra
quins l' han atipada tant?

De la gran taula al voltant
del menjador de la Cort,
desde 'l polítich mes bort
al mes lligitim estafa
cadascú la barra agafa
del turró, fent sempre 'l sort,

Y aqueix Nadal ben exótic
dels patriotas... de ventrell,
se celebra per consell
del esprit (de vi) patriótic.

Comensant pe 'l noy mes gótic
cunero de pretensions
fins als cacichs de regions
que volen regenerarnos,
no farán mes que deixarnos
els ossos dels seus capons.

No volguém, donchs, fer de gos
pe 'ls polítichs gata-maulas
rosegant sota sas taulas
els ossos, qu' es vergonyós,

Si la dignitat s' ha fós
dintre dels seus cors y testas
y per ells están ben llestas

las negociacions de pau,
gosemlas també—si 'ns plau—
nosaltres las bonas festas.

¿Que hi há la gran diferencia
dels seus plats ab los plats nostres?
En cambi menjém 'ls postres
sense cárrechs de conciencia.
Be es cert qu' hem de fe abstinencia
durant l' any y... algún badall;
pró ab l' honradés del Travall,
lo cap seré y lo cor noble,
per Nadal als fills del poble
ens fa mes profit lo gall,

Y tot aquell espanyol
que no fes Nadal; que 's desi;
se 'l pot tatxar—mal li pesi—
de manso, burro, y mussol.

Es clar! Si entremitj del dol
ocasionat per tants mals
de las pérduas colonials
no alegrém nostra miseria,
pe 'ls habitants de la Iberia
s' han acabat 'ls Nadals.

No siga: fem lo cor fort
y, posantnos la má al pit,
(ó mes avall) al olvit
doném la nostra dissort.

Confiant dú la nau á port
de la Patria tenim fé,
gastém... humor sense fré
si no podém gastar *missas*;
y las lograrém felissas...
com si no hagués passat ré.

PEPET DEL CARRIL

FANTASÍA

VAIG somniar que 'ls seus ulls negres com moras
tan dol'sos mots
varen dir an els meus que confonentse
els nostres cors
suspirant y glatint varem trobarnos
juntets y sols
en l' inmens atri d' un palau d' arcangels
incrustat d' or
desde ahont s' enlayrava escala altissima
quals esglahons
nos van dú al infinit solcant la volta
del cel ignot
mentres bells serafins molt fi entonavan
himnes d' amor.

Ans d' apurar 's del néctar sabrosissim
la copa d' or

altre somni extingí la meva ditxa
y lo meu goig
fentme veure ben clar que ma estimada
'm feu traició
separantse de mi pera juntarse
ab un altr' hom.

Aquí van despertar m fortas é intensas
palpitacions
y ab cert enervament fill de l' amarga
desilusió
vaig dir mil disbarats contra *Cupido*
lo Cel y 'l Mon.

¡Fins lo somni es avay perjur, infame,
vil y traydor!

E. PI FANI.

ILUSIONS A PASEIG

—¡La grossa Batista, havém encertat.

¡Cristol! ¡Aquesta llista es del any passat

La grossa somniavan duts per l'ambició.... arriuan las llistas ¡y adeu ilusió!

COSTA

LA TOMASA

LO BUTXI DE LES BARGELONINS

—¡Per ningú 'm deturo!
¡Fugiu tots d'aquí!
¡Jo a la gent trituro!
¡Jo soch lo butxí!

¡La grossa!

TOTHOM la vol, pero com que no mes n' hi ha una, la major part se quedan ab un palm de nas.

Parlém de la grossa de la loteria.

Y especialment de la grossa del sorteig de Nadal.

Quan arriba 'l mes de Decembre, fins los que durant l' any no s' han recordat de rifas, volen tenir alguna cosa en la del día 23 d' aquet mes, encare que no mes siga una apuntació de pesseta, perque, no se á qué es degut, pero lo cert és que posar á la rifa de Nadal y tenir lo premi á la butxaca, tot sembla la mateixa cosa.

¡Quants n' hi ha que 's fan fer una capa ó un sobretodo, dihentse: Ab lo que 'ns toqui de la rifa pagarém al sastre.

Y luego resulta que no 'ls toca res, y qu' han de tocar lo dos mes que depressa, cada vegada que veuhen que 'l sastre se 'ls acosta.

¡De castells en l' ayre bé 'n tiran los jugadors d' aquet joch legalisat!

No falta qui durant tres setmanas va á mirar-se 'ls solars que hi ha en venda al *Ensanche*, al objecte d' aixecarhi un palau així qu' hagi cobrat la grossa.

Pero luego ha de contentarse vivint en un huuill piset de quinze pesetas... y encare gracias.

Hi ha qui pe 'l mer fet de tenir deu rals á la loteria 's creu ja millonari y mira ab desdeny als seus amichs mes íntims.

Pero, quan s' han fixat las llistas en las administracions y ha vist que no li ha tocat ni un reintegro, no 's dona de menos d' enmanllevar una pesseta als mateixos amichs que 'l día avants despreciava.

¡La sort es tan capritxosa, que s' entrega á qui menos la desitja!

Yo tenía un company que per ser rich hauria entregat l' ánima al dimoni.

Pero, com qu' avuy en día, ja no s' apareixen los dimonis per mes que 'ls desesperats los cridin una y cent vegadas, lo meu company pera poguer realisar son anhel constant, 's contentava prenent un ó dos décims de cada extracció. May havia arriyat á treure mes de sis duros.

Un día tots los seus amichs varem rebre una invitació pera anar á dinar á ca 'n Justin. Inútil dir que tots acudirem á la cita. Aquesta classe d' invitacions son las menos desayradas.

Com es natural tots los comensals preguntarem al nostre company quin era 'l motiu d' aquell tiberi. L' anfitrió va mostrarse mes reservat qu' en Sagasta quan l' interrogan los periodistas, manifes-

tant sols qu' al destaparse 'l xaupany nos daría una sorpresa.

No va faltar qui va creure que 'l nostre amich se casava, y 's despedía dels seus íntims ab un dinar espléndit.

Peró va arriyar lo moment anhelat. L' anfitrió, derramant llágrimas d' alegría, va treures un décim de la butxaca, y va exclamar: ¡Company meus, hi tret la grossa! ¡Soch home de seixanta mil duros!

—Pero ¿es posible—objectarem mes de quatre— que la sort que sempre t' havia tombat la esquena, hagi vingut sumissa als teus brassos?

—Lo décim parla per mí—feu lo nostre company.

Una dotzena d' ulls investigadors recorregueren en un instant las ratllas d' aquell paper, que á pesar de sas petitas dimensions assegurava la felicitat d' un home.

Tots los que llegírem lo décim, esclafírem una rialla.

¿Qué haviam vist?

Donchs, qu' aquell décim no era del sorteig de Nadal, sino del anterior.

Lo nostre amich qu' es tan desgraciat com distret havia prés un décim per altre.

Si no arrivém á formalisarnos hauria hagut de pagar cada qual lo seu gasto. Pero vam agafar al nostre company per las solapas y no 'l deixarem en llibertat hasta que va haver abonat al *garçon* l' import del dinar.

¡No hi ha mes: qui convida, paga!

Lo nostre amich va sortir de la fonda, dihent pes-tes de la seva mala sort.

Hi ha qui no busca la sort, y quan aquesta se li presenta en forma de billets de banch, no la desayra, pero la tracta ab lo desapego á que 's fa me-reixedora, per ser tan capritxosa.

Yo hi sentit comptar, y no ho poso en dupte, qu' un dependent dels billars del antich café de *Las Delicias*, al enterarse de que á un décim que possehia li havia correspost la grossa, sense inmutarse en lo mes mínim, va presentarse al seu principal, y trayentse 'l devantalet qu' usan los dependents de billar, va entregarli dihentli: «Senyor *Dallonsas*—ignoro 'l nom—fassis cárrech d' aquet devantalet, que ja estich cansat de plantar *palos*, y vaig á donarme un any de bona vida. En tal día com avuy de l' any que vé, vindré á reclamarli y tornaré á cuydarme del billar que me havia confiat.»

Efectivament, al cap d' un any, després d' haver gastat la última pesseta, tornava 'l dependent del café de *Las Delicias* á la seva antigua ocupació.

Durant un any s' havia donat una vidassa de príncep.

Y després, tot fent corre 'l rasclat per recullir los *palos* que no havian sigut respectats per las bolas, deya moltas vegadas: ¡Paciencia, que si ara has d' estar d' estaqueta, ja has disfrutat d' aquet mon, y si 't mors, *nadie te quita lo bailado!*

Aquet subjecte sabia donar á la sort lo tracte que 's mereix: Quan la sort vingui á mimarte, lector estimat, aprofitaten. Si esperas lo dia de demá, potser já no serás á temps de disfrutarne.

Després de tot—já ho he dit—la sort es capritxosa, y com que per anyadidura es femella, ha de ser tractada con las donas que pateixen de capritxos: ab poch miraments. Per perjudicis qu' un los hi causi no s' arribará may á igualarlos á las desgracias que portan realizadas.

Y ja qu' hi parlat d' aprofitar la sort y de donas capritxosas, no vull posar punt final á aquest article sense parlar del meu amich Benet, qu' es un noy qu' está condemnat á ser pobre tota la vida, porque s' ha vist diferents vegadas á la sort á quatre passas, y may ha sapigut tirarli 'l llas escoiredor.

Lo meu amich Benet estava bojament enamorat de sa vehina Escolástica. Ella li fingia amor, porque en Benet tenia un tío rich y veyá en perspectiva una grossa fortuna. Lo galan, volguent donar una proba de carinyo á sa estimada, al cobrar los vint duros de la mensualitat de Novembre, va destinar-ne deu á un dècim de Nadal, que va regalar á la duenya dels seus pensaments. La Escolástica, que com la majoria de las donas capritxosas era descuydada, va deixar olvidat lo dècim sobre una taula y en Benet va recullir-lo pensant, si per sort surt premiat lo dècim, torno á entregarli y ella al veure la meva noble acció, si ara ja m' estima, mposará una voluntat sols comparable á la que per *Romeo* sentia Juieta.

Y ¡res!: aquell dècim va sortir premiat ab la primera.

En Benet, boig d' alegría, va corre á entregarlo

á la Escolástica, dihentli que no semblava sino que 'l cel volia benehir lo seu matrimoni, fentlohi treure la grossa.

¡Pobre Benet! Quan la Escolástica va haver cobrat los seixanta mil duros, va enjugarlo á dida y va casarse ab un home rich.

Precisament ab lo tío d' en Benet, que com tots los vells era interessat, y ya considerar qu' entre ell y la promesa del seu nebot reunirian una fortuna tan considerable, que no podia faltarlos lo pa en tots los dias de la seva vida, encare qu' aqueix aliment s' apujés hasta un duro las tres lliuras.

En Benet va agafar un revólver y volia matar al seu tío; pero aquet va calmarlo dihentli que si ell y la Escolástica morian sense haver tingut fruyt de matrimoni, quedaria ab lo ronyó ben cobert.

Desgraciadament per ell, la Escolástica á son degut temps va tenir bessonada.

No obstant, per lo que respecta á lo del ronyó ben cobert no va anar desacertat lo tío, porque en Benet, á causa del disgust, pateix d' una afecció als ronyons, y 'ls porta constantment coberts ab cataplasmas.

Ja ho veuhem: En Benet per no haverse sapigut aprofitar de la sort, es pobre y viu frenétich y maltís.

La sort no ha de ser desitjada, porque lo seu desitj pot trencarnos lo son; pero quan se presenti, es precis pelarli fins los ossos.

Jo, á pesar de ballarla molt *magre*, no passo cap angunia per conseguir la *grossa*.

Pero si l' arreplego ¡ja ha begut olí!

¡No 'n deixaré ni 'ls ossets!

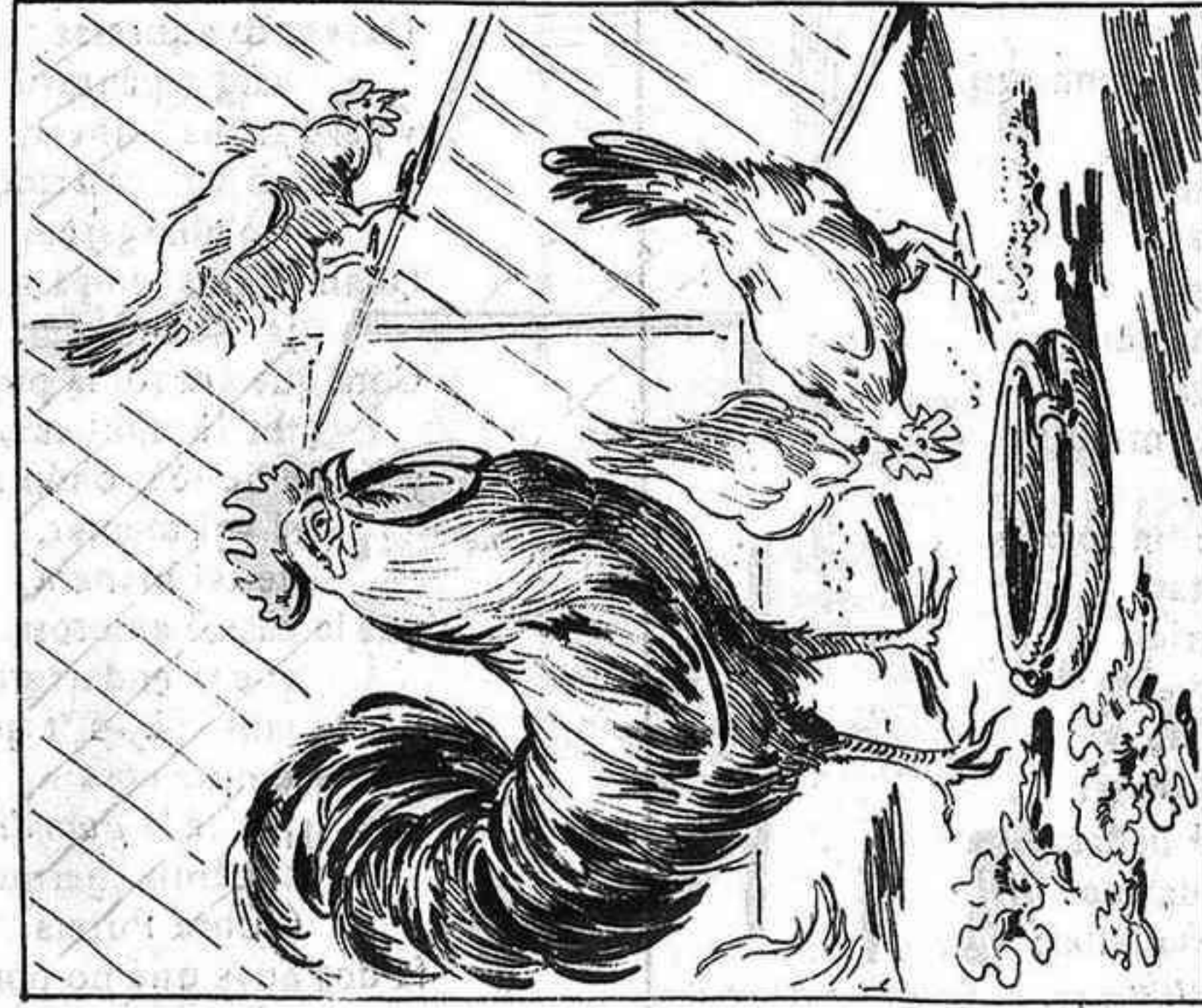
A. GUASCH TOMBAS.

SEGUIDILLAS

Si vols que 't digui prompte
lo que 'm detura
de casarme per Pasqua
ascolta, Pura,
la cruel fatiga
que al só de la guitarra
s' entortelliga.
No 'm caso porque 'm faltin
tas amoretas.
No 'm caso porque 'm *sobrin*
quatre pessetas:
No m' enmarido
perque temi los *lios*
del nen Cupido.
No m' espantan tals cosas
que son molt bellas;
lo que temo es quedarme
sens bous y esquellas;
sense ser *guatlla*
molt explican que un home
casat s' espatlla.

Davant d' aquestas cosas
vaig repensarme,
y per Pasqua, nineta,
no vull casarme.
Ho allargarèm.
Quan aquets temps s' adobin
ja 'ns casarém.
Com que ara tot fá puja
tot và molt car,
y un ha de sè económich
si vol menjar,
de tal manera
que la passió amorosa
queda endarrera.
Per lo tant si à tú 't queda
alguna cosa
y vols que té la *guardi*
donámlla, hermosa,
(Pobre Pureta,
fa dos anys que no porto
mitja pesseta.)

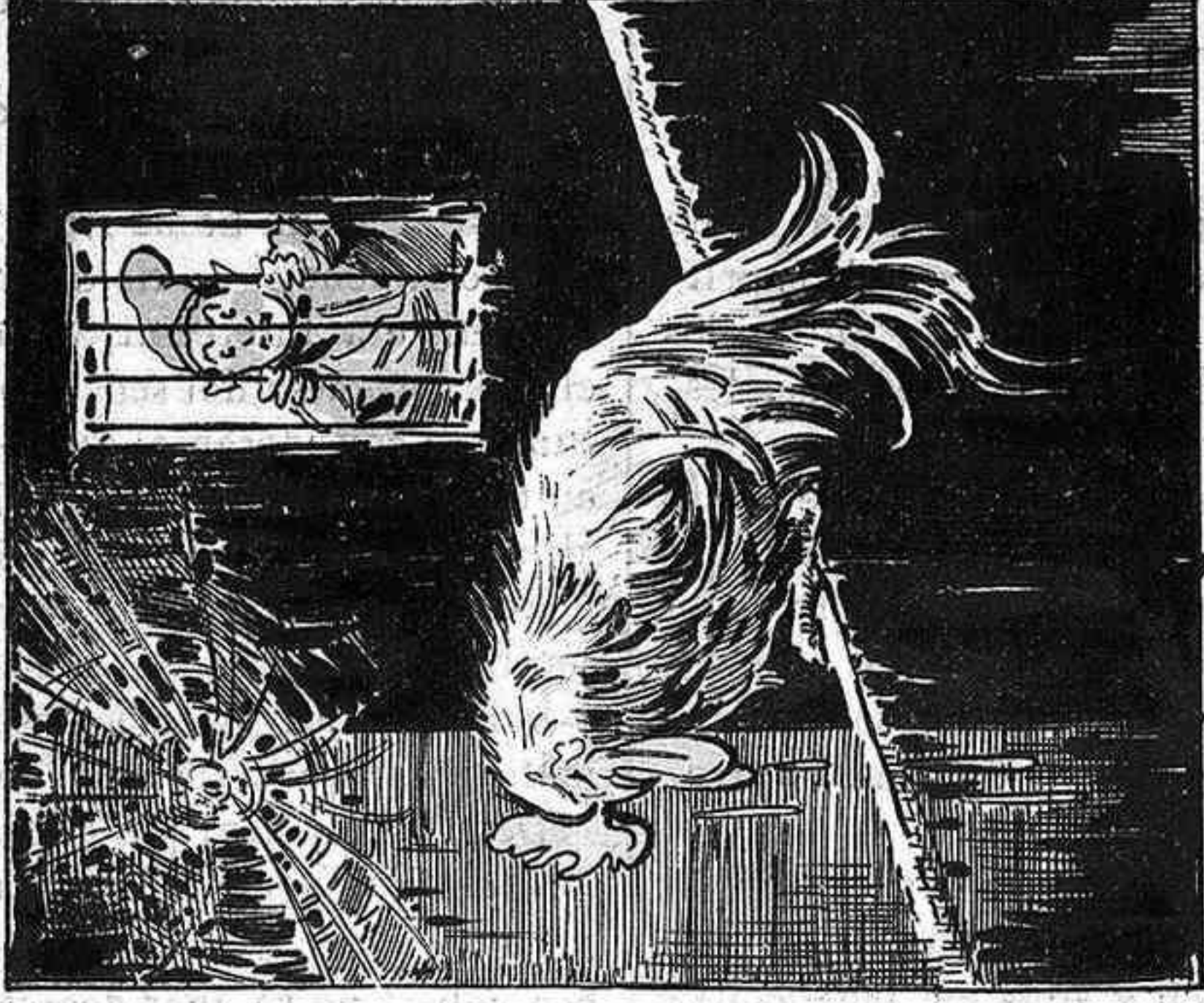
EMILI SUNYÉ.

Li deyan el Sultán. Alt, guapo, ben plantat y minyó d'empena: era 'l pinxo dels galliners de Pegadella.

Un dia xafogós d'estiu, corria de parranda per las eras de la vila, perseguint a la flavia d'un gall borni. Els dos pinxos varen toparse, la lluyta va ser terrible... y el borni queya difunt.

Al cap d'algunas setmanas, l'assessino's trobava en poder de la justicia y las autoritats de Pegadella decretavan la incomunicació mes absoluta del Sultán.

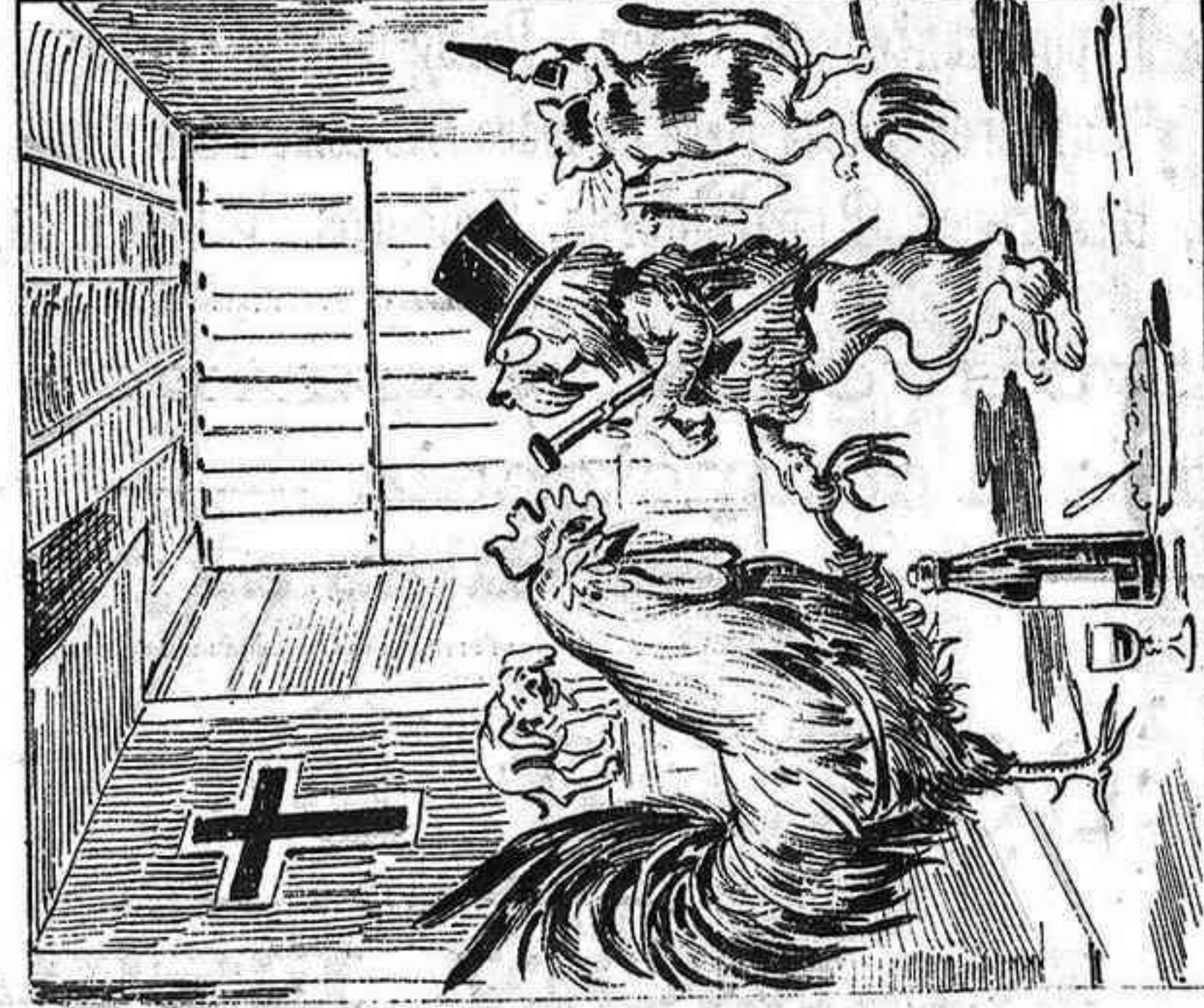
Convicte y confés de tan horrendo crimen, va ser conduhit de tránzit dins d'una gabia celular.

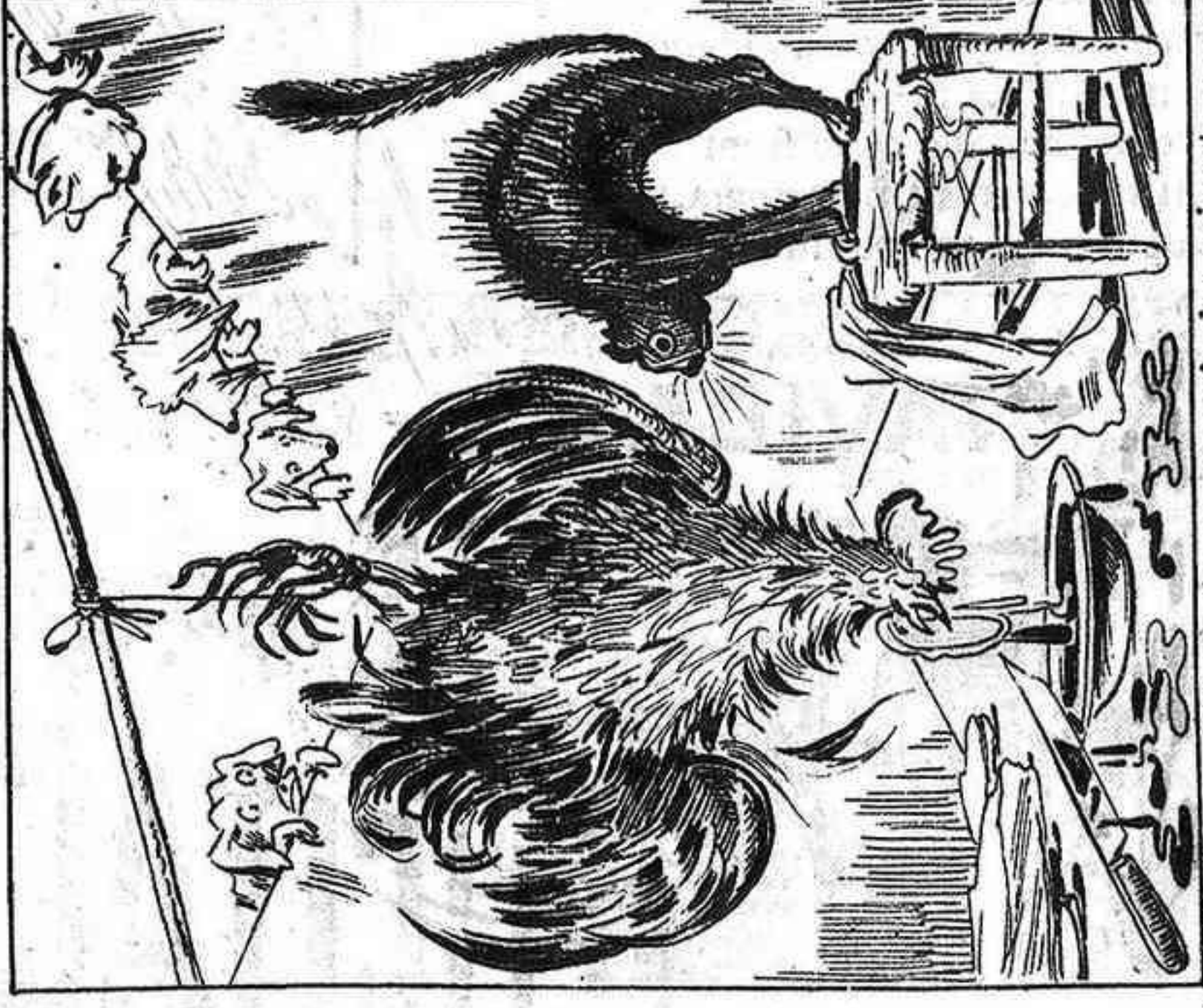
Y lligat com un Cristo fou transportat al gran mercat d'esclaus de la Rambla de Catalunya.

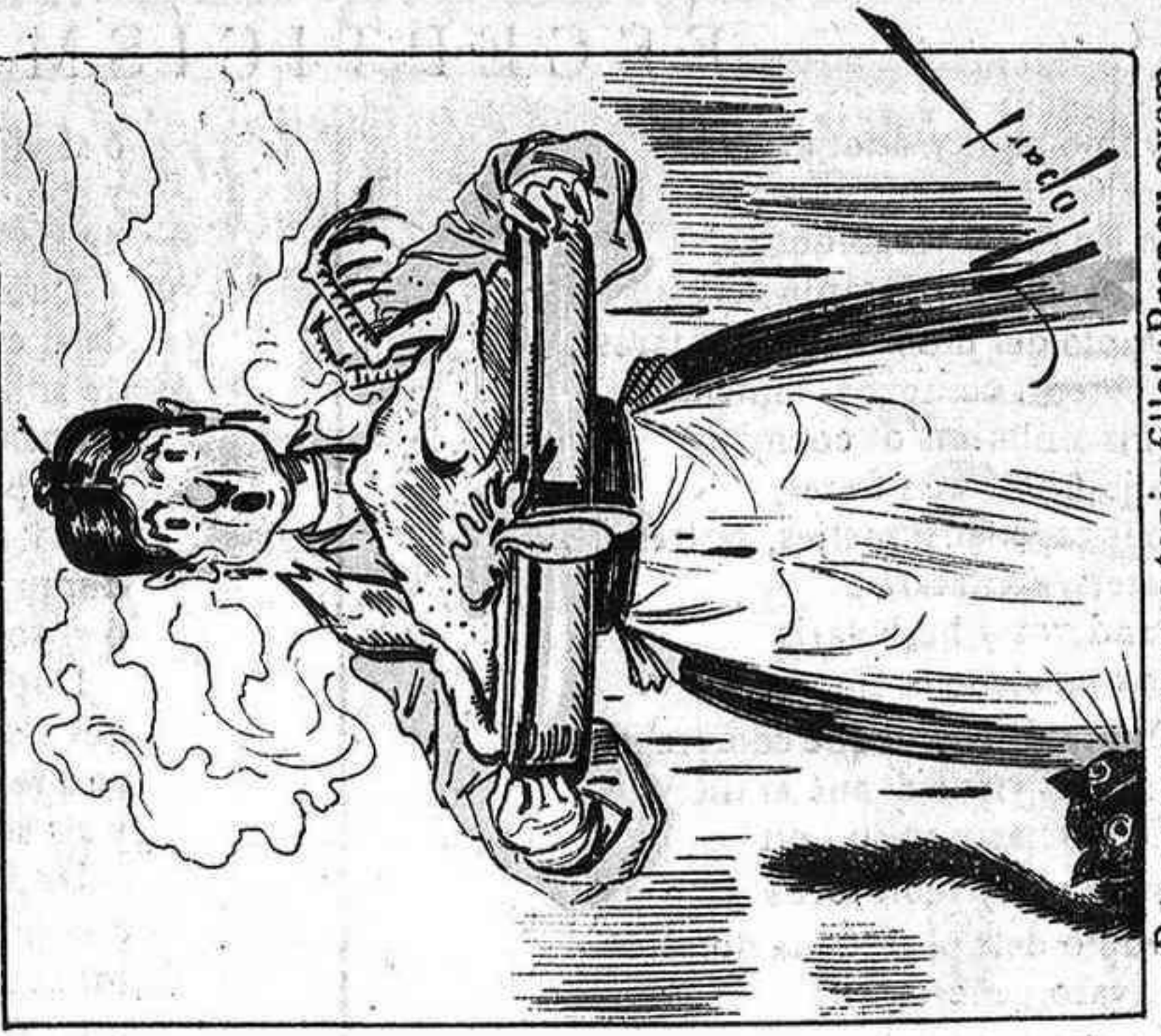
Vistos los artículos 13, 14 y 15 del Códich Penal de la Virám, la Sala falla d'acort ab la petición fiscal y dicta Sentencia de pena capital.

El reo está en capella. Per dinar s'ha cruspit una truyta de blat de moro y una copa de ceréz. Un' hora avants de la execució, 'l doctor Galindo l'ha pulsat: ¡tenia 854 pulsacions!

La execució de la sentència ha sigut esgarifosa. El públich molt bestial. A las quatre y tres minuts de la tarde ha deixat d'existir el pinxo de Pegadella... ¡Que Deu t'hagi perdonat!

¡Pares y mares que tenin fills! ¡Preneu exemple del fi terrible del Sultán y procureu que jamay trobin, com ell, mort afrentosa en in-munda greixonera... ¡farcits de cascabelitos!

ESCEPTICISME

Dupto aquí y á tot arreu
d' en Gatassa y sos miracles
y de las lleys, vulgo obstacles
que 'ns fan dur pesanta creu.

Dupto del mon... ¡mon de taras!,
del parent, company, amich,
(noms sinonims d' enemich)
dels jesüitas, dels frares,
dels capellans, metjes, sastres,
sabaters, apotecaris,
curanderos y herbolaris
y de tots els seus empastres.

Dupto d' aquell que combrega
tot sovint y ans d' aná al llit
dona gracias y en son pit
cops de puny molt fort s' hi paga.

Dupto dels plors de la dona
del avaro generós
y del politich odiós
quan ab mes caló enrahona.

Per mes que may no malogra
mos intents per re del mon
dupto del bes que en lo front
m' hi va estampá ahir la sogra,

Dupto si un *nap* fa vint rals

ó si vint rals fan un *nap*,
y com que may n' he vist cap
dupto si un *nap* es bo ó fals,
Dupto de tot quant llegeixo.

de si estích seré ó deliro;
de si hi veig, de si respiro
y fins dupto si existeixo,

Dupto de tot quant 'm volta
sota l' ample firmament;
dupto si soch un talent
ó si soch un... ¡poea-solta!

Dupto aquí y devant del papa
que 'ls politichs saltimbanquis
desprecihin an als yankis
y als sectaris del R... xapa.

Dupto del amor patern
que profesa á nostra Espanya
tot aquell que ab certa manya
pren las riendas del govern.

Dupto, en fi, que un acta neta
s' hi presenti allá al Congrés.

Per xo 'ns han fet ..caballés
la santissima.....!

AGÜLETA.

PARA NAVIDAD — GRAN SURTIDO EN

propias para Dependientes de Cafés, Peluquerías, Fondas, así como Corporaciones de Serenos, Vigilantes, y Carteros y toda clase de industrias como Panaderos, Lampistas, Zapateros, Sastres, Carboneros, Basureros, Repartidores, Cocheros, Taberneros, Porteros, etc.,

NUEVOS Y VARIADOS DIBUJOS

Precios sin competencia

Ventas al por mayor y menor

Litografía Barcelonesa

DE

RAMÓN ESTANY

6 - CALLE DE SAN RAMON - 6 - BARCELONA

LA TOMASA
LO GALL DEL SR. BERNAT

— Estich segur que m' en porto
lo millor gall de la fira.
¡No 's posará poch contenta
així que 'l vegi la Elviral

— ¡Quin gall mes hermós, Bernat!
— ¡No n' hi havia cap millor!
Y sols costa quatre duros...
¿Oy, que soch bon comprador?

— Has tingut molt bona ma.
— ¡La conech molt la virám!
Además de gras es tendre ..
¿Qui compra millor ¡Veyám!

— ¡Tot son ossos, Verge Santa!
— T' han tractat com á un babau.
Es igual qu' ella de fora...
y de dintre sembla un clau.

K. Bernat

PRINCIPAL

El amigo de las mujeres comedia de Dumas estrenada en la funció á benefici del Sr. Salvat, obtingué regular éxit á causa de ser una obra de las mes fluixas del gran escriptor francès.

La traducció que de la mateixa s' ha fet, no acredita gayre al arreglador de ser purista ni castis, puig s' hi observaren moltes deficiencias de llenguatge.

La execució corregué parellas ab la obra, que tampoch passa de regular.

Pera demá anuncia la funció de son benefici l' aixerit galan jove Sr. Fernández al lo popularíssim drama *El registro de la policia*.

L' acert en la elecció de la obra aixís com també las moltes simpatias que dit actor té logradas, fan esperar una magnífica entrada.

NOVETATS

La setmana passada se 'ns extraviá la revista que teniam feta del drama de gran espectacle *El maestro de armas* que ab tan extraordinari éxit se ve representant y com que avuy resulta hasta inoportú ferla, debem fer constar que ab tot y representarse diariament en cada representació es mes aplaudit tan per lo interessant de son argument com per la propietat y magnificencia ab que ha sigut presentat, haventse acreditat la empresa Cepillo de ser rumbosa en estrém y de presentar las obras ab escrupulosa propietat.

En lo desempenyo s' hi han distingit tots los actors y en particular la senyoreta Sala y los senyors Cepillo y Muñoz.

ROMEA

La tragedia *Gala Placidia* de Guimerá (ressucitá la Sra. Mena en la nit de son benefici, resultá casi nova per la concurrencia que hi assistí, per lo motiu de que es una de las obras menos conegudas del primer dramaturch catalá.

En lo desempenyo s' hi distingí lo beneficiat y lo senyor Borrás.

Pera demá divondres anuncia la funció de son benefici, lo Sr. Masalleras ab una extraordinaria funció composta del tan notable drama del malograt autor Sr. Soler (Pitarra) *Lo contramestre* y la divertidíssima comedia del reputat escriptor Sr. Godó, titulada *La camisa de la Lola*.

Además en un intermedi hi pendrá part lo notable barítono del gran teatro del Liceo Sr. Sottollana, cantant algunas de sas pessas favoritas.

Tan escullit *menú*, creyém que ja fora lo suficient per obtenir un p' é si no bastessin las simpatias que te captadas entre sos amichs.

LICEO

Las representacions donadas de *Lohengrin* no han correspost ni á la importancia artística de nostre primer teatro

lirich ni á las esperansas que haviam concebut de la Empresa Vehils ab la orquesta y coros que en lo present any 'ns ha presentat.

Solament se salvá del naufragi nostra paysana Sra. Bordialba, que un cop mes s' acredita de ser una conciensuda artista ja que cantá la part de *Elsa* ab la maestria peculiar en ella, fent gala de una preciosa veu y perfecta escola de cant.

Pera la present setmana, se prepara *I pescatori di perle* per la Srta. Pinkert y los Sres. Bonci y Sottollana.

Celebrarém que ab aquesta ópera torni la Empresa Vehils per lo bon nom que s' havia conquistat.

Los demás teatros no han ofert res de particular en la passada setmana.

UN COMICH RETIRAT

Nostre estimat colaborador «L' Avi Riera» donant proba d' una gran rectitut de miras, contesta ab la carta que insertem á continuació als comentaris que ferem en nostre número anterior ab motiu d' haver rebut un escrit del Sr. Asmarats:

«Amich A. Guasch: Enterat de la carta que li enviá mon amich J. Asmarats, aixís com també dels comentaris motivats per ella, publicats en LA TOMASA, dech dirli lo següent:

En *Lo Lliri* de Reus del día 3 del corrent se publicá una titulada «Com á molts passa», que es espigolada de un almanach de *La Esquella*; y sorprenent la bona fé de's redactors de dit periódich, fou enviada y publicada á nom meu.

Com per mi tant en los assumptos privats com en los literaris la honradés es lo tot, no he volgut sentar plassa de rata, y mentres indagava qui podia ser aquest amich que 'm feya una broma de tan mal género, la casualitat me portá los originals, y per la lletra coneguí desseguida al autor de tal *hasanya*.

Dit autor, (qual nom no vull divulgar porque ara som mes amichs que may) acostumava á anar á passar la estona á la escala d' en Bonavia (Portaferrissa, 16) y un dematí que 'm dirigia jo al treball, veyentlo allí, no poguí aguantarme: A pesar de mos anys me senti jove y robust, y empunyant lo garrot li vaig clavar unas quantas garrotadas, convensut de que aixó es la única cosa que pot regenerar á la joventut que avuy corra.

Donch bé, y ara vaig al cas! Com en dita escaleta s' hi trobava també mon amich Asmarats, á qui descompartintme y sense saber com, també n' hi vaig clavar algunas; dit senyor veyent com jo las gaste tal volta sabria que un altre company seu havia enviat á LA TOMASA lo sonet que vosté esmenta; y per companyerisme haurá escrit á vosté que 'l retiri, y tal vegada per interés propi, puig d' haverse publicat, ja que 's veu que 'l senyor Asmarats te molta intimitat ab aquest fulano, tamóe 'ls podia haver trobat junts, y rebre també per casualitat lo Sr. Asmarats altre vegada.

Aquí te donchs la solució d' aquesta xarada; y li prego que en lo successiu lo que no vinga firmat per mon nom, Jaume Vila y Riera, no ho contesti ni ho publiqui.

Disposi de son amich (no dels que avuy corran) que l' aprecia

L' *Avi Riera.*»

Després de la lectura de la trascrita carta, fins los mes durs de mollera haurán descubert la incògnita.

Se tracta senzillament d' un avi qu' usa arguments tan persuassius com las garrotadas y d' un jove xaradista tan previsor y tan encarinyat ab las sevas costellas, que quan veu manejar lo bastó s' até á n' aquell ditxo qu' encarrega que *quan vegis la barba de ton vehí pelar, posis la teva á remullar*, qu' adaptat el cas en qüestió 's converteix en:

Quan l' *Avi* vulgui pegá
l' Asmarats s' apartará.

Quedém donchs, en que no 's tracta d' una oficiositat n' d' un misteri y sí sols d' un cas de prudent conservació d' un individu.

Més val així, perque d' un home ben conservat, n' hi ha per molts anys.

✱

Lo simpátich empresari de Sabadell, senyor Ribera, pretén, en una carta que tenim á la vista, que 'ns havém ficat en la seva vida privada, y prenent peu d' aquesta gratuita afirmació agota tot un repertori de frases no molt cultas per cert.

Dispensi l' senyor Ribera, si, refusant los seus càrrechs, afirmém que no 'ns havém ocupat de res absolutament que á la seva vida privada 's refereixi.

Fins ara sol havém tractat de las sevas galtas y dels seus actes, com á empresari de teatros, fent encare la salvetat de que parlavam per referencias, y tant una cosa com altra son bons assumptos pera ser tractats en lo periódich.

¿Creu lo senyor Ribera que poden considerarse *privadas* unas galtas que—segons noticias—han patit mes d' un cop baix lo poder d' una ma pesada?

¿Pensa l' esmentat empresari, que 'ls seus actes com á tal no poden ésser jutjats per la opinió pública?

Si creu lo primer y pensa lo segón, s' erra de mitj á mitj lo Sr. Ribera.

Qui te tractes ab lo públich, ha d' estar somés á las sevas apreciacions. Es lo menos qu' al públich pot conce-dirse.

Y deixant aquest ordre de consideracions, pera ocuparnos del descárrech que procura fer valer en sa carta l' Sr. Riera ¿creu aquet senyor que l' telefonema que diu va rebre del Mtre. D. Joan Ordinas, disvirtua en lo mes mínim la «campanada» que respecte de la suspensió de la ópera *Ls Hugonots* insertarem en nostre número anterior?

En dita «campanada» diguerem que 'ls artistas que tenian de cantar la esmentada ópera, al saber que l' empresari era l' senyor Ribera, van escamarse, y mentres aquets artistas, en contraposició á las nostras noticias, no 'ns manifestin lo contrari, estarem en lo just tenintlas per bonas.

Passant ara al final de la carta del salerós empresari, ahont lo mateix, sense demanarli, nos dona l' consell de que cada matí al llevarnos nos senyém, hem de manifestar al Sr. Ribera, qu' aixis ho farém pera que l' Deu dels cel's nos guardi de topar ab certs empresaris.

Y ja qu' es mes fácil donar un consell qu' un duro, permeti l' Sr. Ribera, que, en justa correspondencia, també li donguém un consell nosa'tres: Pera ser empresari de teatros s' han de tenir molta paciencia y molts diners.

Vosté, de paciencia ja ha demostrat tenirne poca; aixis es qu' encare que las doblitas de cinch duros li reven-

tessin las butracas—lo que no es gayre fácil—seria un mal empresari.

Per lo tant: ¡Retiris!

✱

Per extravagancias no hi ha país com Espanya.

A n' aquí, ahont d' un home barrut en fem un ministre, d' un polítich qualsevol en fem un artista.

Volen una proba, ¡Allá va!

Lo Sr. Romero Robledo ha sigut elegit pera president del Círcul de Bellas Arts, de Madrit, ab l' agravant de que 'ls seus rivals pera ocupar la esmentada presidencia eran los Sres. Vilaverde y Amós, qu' entenen tant d' art com jo de dir missa.

Ja sabém quin mérit haurá sigut reconegut al Sr. Romero pera desempenyar dit càrrech: l' de pintar lo cigonya.

En aquesta especialitat es un verdader mestre.

✱

La companyia del Teatro Principal posará en breu en escena la comedia catalana en tres actes «Los Aucellets», producció del conegut autor dramátich D. Joseph Maria Pous, obra que fou estrenada anys arrera en lo teatro de Romea y meresqué elogis de tota la premsa.

✱

S' ha de confessar que l' art del toreig va de capa cayguda.

Després de ser revolcats á diari pe 'ls cornúpetos los deixeples de Cúchares, hasta en los brindis que 'ls espasas dirigeixen á la presidencia 's nota una alarman't degeneració.

Per no anar mes lluny: diumenge passat en la novillada que va tenir lloch en la plassa de toros d' aquesta ciutat l' espasa *Negret* va brindar á la presidencia, dihent: «Brindo por el presidente y las monjetas rénegas».

Y va quedar tan descansat com si hagués dit una gracia. ¡L'ástima de camps qu' están sense cultivar!

Per plantarhi monjetas rénegas y donarlas al indicat torero, sempre que deixés la espasa pera agafar l' aixada.

✱

Tornant á ocuparnos del empresari de Sabadell, senyor Ribera, encare que sigui amohinarlo massa, hem de manifestar que,—segons carta qu' havém rebut,—va servir últimament á sos favoreixedor una Dinorah tan mal amanida, que l' públich va acabar entonant lo *Santa Maria*, ni mes ni menos que si 'ls espectadors se trobessin en lo temple.

A n' aquet pas, lo Sr. Ribera camina directament á la immortalitat.

¡Bon viatge!

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LA TOMASA

AHONT GOM O AB QUI S E AN PASSAR LO BRET

El senyor Joan Ricamora, el pintor Nofre Moniato, la vella dona Felissa,
a casa la planxadora, ab un caffè del barato, ab lo Pare Kabanissa,
i a senyor Pep Xiripa, ab los arder de la Pipa,
Y el pintor Ramon Muntadas,
pintant don re-despulladas.